

Izazovi ruralnog razvoja za opštine i gradove u Srbiji u procesu evrointegracija

Lokal ključan za poljoprivredu

- Srbija je jedna od najagrarnijih zemalja u Evropi sa izrazito tradicionalnom proizvodnjom. Prema zvaničnim statističkim podacima, poljoprivreda je 2000. godine u bruto domaćem proizvodu (BDP) učestvovala sa 18 odsto, a 2010. sa 8,5 odsto. Bez obzira na ovaj pad, u odnosu na zemlje EU ovo se još uvek tretira kao veoma značajan udeo. Iako poljoprivreda pojedinačno upošljava najviše ljudi, prihod od agrara iznosi samo 3,9 odsto ukupnih prihoda. Ovo su navodi se u Analizi uticaja procesa pristupanja Srbije EU na lokalne samouprave iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, koju je za Stalnu konferenciju gradova i opština (SKGO) pripremio Branislav Milić, menadžer projekta u GIZ.

Prema definiciji koja se koristi u EU, 85 odsto teritorije Srbije pripada ruralnim područjima, sa gotovo 55 odsto stanovništva. "Iako se ruralna područja u Srbiji, između ostalog, karakterišu siromaštvom, regionalnim i razvojnim nejednakostima, migracijama, niskim nivoom lokalnih inicijativa, poljoprivreda je za našu zemlju i dalje veoma važna grana privrede, a ruralna područja značajan resurs. U ruralnim područjima se, pored značajnih ljudskih resursa, nalazi i većina prirodnih resursa zemlje - poljoprivrednog zemljišta, šuma, voda - sa bogatim ekosistemima i biodiverzitetom, kao i privredne delatnosti, kulturna i istorijska baština", ukazuje Milić za Danas. Ovu analizu SKGO je pripremila u okviru programa "Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji u procesu evropskih integracija", koji finansira Kraljevina Švedska, i ona ukazuje da je budžetska podrška poljoprivredi nedovoljna. Od 2000. iznos u poljoprivrednom budžetu u odnosu na ukupan budžet države kreće se od dva do šest odsto.

Prilagođavanje zahtevima Zajedničke poljoprivredne politike EU (ZZP) predstavlja jedan od najvećih izazova svim zemljama u procesu pristupanja. "Kako bi Srbija bila u stanju da uskladi mere podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju sa ZZP-om, ali i da prilagodi mehanizme sprovođenja mera, koji su veoma komplikovani, u narednom periodu očekuje se značajnije pravno i institucionalno prilagođavanje na nacionalnom i lokalnom nivou", objašnjeno je u pomenutoj analizi SKGO. Pregovaračko poglavlje (broj 11) - poljoprivreda i ruralni razvoj - jedno je od najzahtevnijih poglavlja za transponovanje u pravni okvir Srbije tokom pregovaračkog procesa.

Kako bi se u ovom procesu uticalo na ublažavanje regionalnih nejednakosti u Srbiji i na najbolji način iskoristio pravni okvir EU, upravo lokalni nivo vlasti treba da bude aktivno konsultovan u procesu definisanja političkog okvira za rešavanje pitanja ruralnih područja. "Lokalne samouprave bi morale da preuzmu vodeću ulogu kada je reč o definisanju razvojnih

prioriteta za ruralna područja na njihovoj teritoriji, jer su razlike u razvojnim potencijalima i ograničenjima između pojedinih teritorija u Srbiji veoma visoke", ističe Milić.

Preporuke za lokal koje se navode u ovoj analizi SKGO su, između ostalih, izgradnja i jačanje institucionalnih kapaciteta gradova i opština definisanjem posebnih organizacionih jedinica, institucionalizovanje saradnje u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja uspostavljanjem unutaropštinskog, međusektorskog tela za kreiranje politike ruralnog razvoja, razvijanje sistema praćenja budžetskih izdvajanja lokalnih samouprava na način koji objedinjuje sve mere podrške razvoju ruralnih područja.

Agrar bitan i u EU

Ruralne oblasti u Evropskoj uniji zapošljavaju 53 odsto radnog stanovništva, više od 56 odsto populacije živi u tim oblastima, koje obuhvataju oko 91 odsto teritorije EU. U toku su završne pripreme za novi predlog poljoprivredne politike za period od 2014. do 2020. koji će doneti značajnije promene, navodi se u Analizi SKGO o uticaju procesa pristupanja Srbije EU na lokalne samouprave iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Tekst novinarka Jelene Diković objavljen u dnevnom listu „Danas“ 30. novembra 2013.